

© Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Teodor Papuc în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.

© The present text and the authorisation to republish it were granted by Teodor Papuc for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées par Teodor Papuc à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

OOO Memo v. Rusia - [2840/10](#)

Hotărârea din 15.3.2022 [Secția a III-a]

Articolul 10

Articolul 10-1

Libertatea de exprimare

Lipsa unui scop legitim pentru procedurile civile privind defăimarea împotriva unei surse media, care urmăreau să protejeze „reputația” unei autorități publice ca atare și care nu aveau legătură cu vreo activitate economică: *încălcare*

În fapt – Compania reclamantă este o sursă media de pe internet. Ea a fost chemată în judecată în proceduri civile privind defăimarea de Administrația Regiunii Volgograd – o autoritate executivă a unei entități constituate a Federației Ruse – ca urmare a publicării unui articol care conținea un interviu cu un terț și care critica acțiuni ale Administrației. Tribunalul districtual i-a dat câștig de cauză Administrației. Compania reclamantă a fost obligată să publice pe *website* un comunicat prin care retracta mai multe afirmații, precum și dispozitivul hotărârii tribunalului. A contestat hotărârea fără succes.

În drept – Articolul 10: Hotărârea Tribunalului districtual, care a fost menținută în recurs, a constituit o ingerință în dreptul companiei reclamante la libertatea de exprimare, care era prevăzută de lege. Guvernul a susținut că ingerința imputată urmărea scopul legitim al „protecției reputației și a drepturilor altuia”.

Domeniul de aplicare a clauzei „protecției reputației ... altora” nu se limita la persoanele fizice și exista un interes legitim pentru protecția succesului comercial și a viabilității companiilor, în beneficiul acționarilor și al angajaților, dar și pentru conjunctura economică favorabilă mai largă (a se vedea *Steel și Morris v. Regatul Unit*). Totuși, aceste considerente nu erau aplicabile în cazul unui organ investit cu puteri executive și care nu era angajat în asemenea activități economice directe.

În hotărârile relevante anterioare ale Curții împotriva Rusiei, care vizau cereri formulate pe baza articolului 10 cu originea în procedurile privind defăimarea, nu a existat vreo dispută între părți referitoare la existența unui scop legitim, iar Curtea s-a axat pe evaluarea proporționalității unei ingerințe (a se vedea, pentru cauze recente, *Margulev v. Rusia* și *Kommersant și alții v. Rusia*, privind proceduri intentate de un organ al executivului unei entități constituate din Rusia). În acest caz, părțile au disputat faptul că ingerința contestată urmărea realizarea unui scop legitim în înțelesul articolului 10 § 2. Mai exista, de asemenea, o conștientizare crescândă a riscurilor pe care procedurile judiciare inițiate în vederea limitării participării publice le prezentau pentru democrație. Mai mult, exista un dezechilibru de putere între reclamant și pârât în acest caz. Având în vedere cele de mai sus, era potrivit să se stabilească, în acest caz, dacă ingerința contestată urmărea realizarea scopului legitim al „protecției reputației altora”.

Curtea a considerat că, în virtutea rolului său într-o societate democratică, interesele unui organ al executivului investit cu puteri statale în vederea menținerii unei bune reputații care diferă în mod esențial atât de dreptul la reputație al persoanelor fizice și interesele care țin de reputație ale entităților juridice, publice sau private, care concureau pe piață. Ultimele se bazau pe buna lor reputație pentru a atrage consumatori, în vederea aducerii de profit, în timp ce primele existau pentru a servi publicul și erau finanțate de plătitorii de impozite. Pentru a preveni abuzul de putere și corupția funcționarilor publici într-un sistem democratic, activitățile de orice gen ale unei autorități publice trebuiau supuse unei analize detaliate nu doar de către autoritățile legislative și judecătorească, ci și de către public.

Într-adevăr, organele protectoare ale executivului, care aveau capacitatea de a răspunde oricărei afirmații contrare de pe „terenul opiniei publice” prin intermediul serviciilor de relații cu publicul, față de criticile din media prin protejarea „reputației lor în afaceri”, puteau constrânge în mod serios libertatea media. Acordarea posibilității organelor executive de a iniția proceduri privind defăimarea împotriva reprezentanților media ar constitui o sarcină excesivă și disproporționată pentru media și ar avea un efect inhibitor inevitabil pentru instituțiile media, atunci când își exercită sarcina de transmițători de informații și de câini de pază ai societății democratice.

De aici decurgea că nu se putea considera, ca o regulă generală, că procedurile civile privind defăimarea, inițiate în nume propriu de o entitate juridică care exercita puterea publică, urmăreau realizarea scopului legitim al protecției reputației altora în baza articolului 10 § 2. Acest fapt nu excludea că membrii individuali ai unui organ public, care puteau fi „identificați cu ușurință” date fiind numărul limitat al membrilor săi și natura afirmațiilor făcute împotriva lor, puteau fi îndreptățiți să inițieze proceduri privind defăimarea în nume propriu (a se vedea *Thoma v. Luxemburg*).

În acest caz, reclamantul din procedurile naționale privind defăimarea era organul suprem al executivului Regiunii Volgograd. Era greu de imaginat că a avut un interes în vederea protejării succesului său comercial și a viabilității sale, fie în beneficiul acționarilor și al angajaților, fie pentru conjunctura economică favorabilă mai largă, care ar reclama protecția juridică. Nu se putea spune nici că membrii săi erau „identificabili cu ușurință”, dată fiind scala operațiunilor sale: în 2010, populația Regiunii Volgograd a depășit numărul de două milioane și jumătate. În orice eventualitate, cazul privind defăimarea a fost intentat în numele entității juridice ca atare, nu în numele vreunui membru individual al acesteia.

Prin urmare, procedurile civile privind defăimarea inițiate de Administrația Regiunii Volgograd împotriva companiei reclamante nu a urmărit vreunul din scopurile legitime enumerate în articolul 10 § 2.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

Articolul 41: niciun capăt de cerere în privința acoperirii prejudiciilor suferite.

(A se vedea și *Thoma v. Luxemburg*, [38432/97](#), 29 martie 2001, [Rezumat juridic](#); *Steel și Morris v. Regatul Unit*, [68416/01](#), 15 februarie 2005, [Rezumat juridic](#); *Romanenko și alții v. Rusia*, [11751/03](#), 8 octombrie 2009; *Margulev v. Rusia*, [15449/09](#), 8 octombrie 2019, [Rezumat juridic](#); și *Kommersant și alții v. Rusia*, [37482/10](#) și [37486/10](#), 23 iunie 2020)